

Sygn. akt II CSK 356/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa O. Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu
Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko M. B. i H. B.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 20 kwietnia 2018 r.,

skargi kasacyjnej pozwanych

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 11 sierpnia 2016 r., sygn. akt I ACa (...), I A Cz (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zaskarżonym przez pozwanych M. B. i H. B. wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2016 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację pozwanych od wyroku Sądu Okręgowego w S. z dnia 30 grudnia 2015 r.

W sprawie tej ustalono, co następuje:

Pozwani M. B. i H. B. podpisali umowę kredytu z (...) Bankiem SA w K. w dniu 4 czerwca 2009 r. Pozwani zaprzestali uiszczania rat kredytowych. W tej sytuacji Bank pismem z dnia 5 stycznia 2010 r. wypowiedział umowę i wezwał pozwanych do zapłaty.

W dniu 9 września 2010 r. (...) Bank SA w W. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny na podstawie art. 96 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, w którym stwierdził, że w jego księgach figuruje wymagalne zadłużenie dłużników solidarnych M. B. i H. B.

Postanowieniem z dnia 6 października 2010 r. Sąd Rejonowy w C. nadał klauzulę wykonalności ww. bankowemu tytułowi egzekucyjnemu z ograniczeniem odpowiedzialności dłużników solidarnych do kwoty 97 241,48 zł i zasądził solidarnie od dłużników na rzecz wierzyciela kwotę 73,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Na podstawie tego bankowego tytułu egzekucyjnego (...) Bank SA pismem z dnia 14 grudnia 2010 r. złożył do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. R. R. wniosek egzekucyjny o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Postanowieniem z dnia 14 sierpnia 2013 r. w sprawie Km (...) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w M. J. B. umorzył postępowanie egzekucyjne w stosunku do pozwanych wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji.

W dniu 26 listopada 2013 r. (...) Bank zawarł z powodem O. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. umowę przelewu wierzytelności Nr (...)/2013, której przedmiotem była sprzedaż Portfela Wierzytelności przysługującego zbywcy z tytułu zawartych umów kredytu, na rzecz nabywcy. W skład Portfela Wierzytelności weszła wierzytelność banku w stosunku do pozwanych H. B. i M. B. Wartość Nominalna Portfela Wierzytelności została ustalona w oparciu o księgi finansowe zbywcy.

Powód O. Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanych M. B. i H. B. solidarnie kwoty 99 805,71 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 7 marca 2015 r. oraz kosztów procesu, tytułem należności wynikających z umowy kredytu bankowego, które powód nabył na podstawie umowy przelewu.

Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w S. zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 99.805,71 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 marca 2015 r. oraz orzekł o kosztach postępowania.

Sąd Okręgowy stwierdził, że wbrew stanowisku pozwanych roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu, bowiem - stosownie do dyspozycji art. 124 § 2 k.c. - bieg terminu przedawnienia został przerwany przez nadanie klauzuli wykonalności BTE z dnia 9 września 2010 r. postanowieniem Sądu Rejonowego w C. z dnia 6 października 2010 r. Po raz kolejny bieg tego terminu został przerwany przez wszczęcie przez wierzyciela postępowań egzekucyjnego: przez komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. R. R. w roku 2011 i przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w M. J. B. w roku 2013.

Rozpoznając apelację pozwanych Sąd drugiej instancji stwierdził, że rozstrzygnięcie badanej sprawy sprowadzało się do oceny zarzutów zgłoszonych przez pozwanych. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zarzuty podniesione w apelacji oraz ich uzasadnienie prowadzą do wniosku, że pozwani upatrują podstawy do weryfikacji zaskarżonego wyroku w postulowanym przez siebie zakresie w dwóch zagadnieniach. Po pierwsze, kwestionują oni istnienie wymagalnego zobowiązania z tytułu umowy konsolidacyjnego kredytu gotówkowego z dnia 4 czerwca 2009 r., twierdząc, że umowa ta nie weszła w życie, a powód dodatkowo nie sprostął ciężarowi udowodnienia wysokości ewentualnego zadłużenia. Po drugie zaś, zdaniem pozwanych, powód nie posiada czynnej legitymacji procesowej, bowiem nie wykazał istnienia ważnej umowy przelewu wierzytelności wynikających z ww. umowy, zawartej z (...) Bank S.A.

Odnosząc się do tak sformułowanych zarzutów Sąd Apelacyjny stwierdził, że ostateczne konkluzje Sądu I instancji, zarówno co do istnienia, jak i wysokości wierzytelności stanowiącej przedmiot umowy przelewu z dnia 26 listopada 2013 r. w całości podziela i uznaje za własne.

Pozwani w skardze kasacyjnej zarzucili naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1) 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 96 ust. 1 i 2 oraz art. 97 ust. 1 i 3 ustawy prawo bankowe, w brzmieniu poprzedzającym ich uchylenie ustawą o zmianie ustawy - prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw z dnia 25.09.2015 r., przez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że powód, jako nabywca wierzytelności niebędący bankiem może skutecznie powołać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem przez zbywcę wierzytelności, będącego bankiem, postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności oraz nadaniem takiemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności przez sąd;

2) art. 123 § 1 pkt 1 k.c. oraz art. 124 § 1 i 2 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że wskutek wszczęcia przez zbywcę wierzytelności, będącego bankiem, postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności oraz wskutek nadania przez sąd klauzuli wykonalności takiemu bankowemu tytułowi egzekucyjnemu doszło do przerwania biegu przedawnienia roszczenia dochodzonego przez powoda - nabywcę wierzytelności niebędącego bankiem;

3) art. 117 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 118 k.c. przez ich niezastosowanie i oddalenie apelacji od wyroku zasądzającego roszczenie, względem którego pozwani skutecznie podnieśli zarzut przedawnienia, wynoszący 3 lata, który to termin upłynął przed wniesieniem pozwu i nie został skutecznie przerwany przez powoda.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Pozwani podnieśli zarzut przedawnienia roszczenia powoda w postępowaniu przed Sądem I instancji. Sąd ten nie uwzględnił tego zarzutu stwierdzając, że na skutek cesji wierzytelności cesjonariusz, czyli powód nabył wierzytelność w takim kształcie, w jakim przysługiwała ona zbywcy, co odnosi się również do liczenia biegu przedawnienia roszczenia o zapłatę sumy objętej tą wierzytelnością. Skoro zaś bank na podstawie wystawionego przez siebie tytułu egzekucyjnego wszczął egzekucję, która następnie była umorzona, to bieg przedawnienia biegnie na nowo po przerwie, czyli rozpoczął się w dniu 15 sierpnia 2013 r. Powód, jako nabywca tej

wierzytelności wystąpił z powództwem w dniu 6 marca 2015 r. jego roszczenie nie uległo wobec tego przedawnieniu. Powód, jako nabywca wierzytelności wstępuje w tę samą sytuację, w której w chwili zbycia wierzytelności pozostawał jej zbywca. Dotyczy to także skutków związanych z przedawnieniem nabytej wierzytelności, w konsekwencji może on powoływać się na przerwę biegu przedawnienia, która zaistniała u cedenta. Od tej zasady istnieje jednak ważny wyjątek, mający zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy.

Bankowy tytuł egzekucyjny stwarzał specjalną, dogodną dla banku sytuację, gdy chodzi o dochodzenie przysługujących mu wierzytelności. Bank wystawiał tytuł egzekucyjny i po nadaniu klauzuli wykonalności mógł na jego podstawie prowadzić egzekucję. Wprawdzie ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015, poz. 1854) zniósła ten przywilej, ale zgodnie z art. 11 ust. 3 tej ustawy bankowy tytuł egzekucyjny, któremu nadano klauzulę wykonalności na podstawie przepisów dotychczas obowiązujących, zachowuje moc tytułu wykonawczego także po uchyleniu art. 96 - 98 Prawa bankowego. Z taką sytuacją mamy do czynienia w rozpoznawanej sprawie. Bank na podstawie wstawionego przez siebie bankowego tytułu egzekucyjnego prowadził egzekucję, która została umorzona w dniu 14 sierpnia 2013 r. W dniu 26 listopada 2013 r. (...) Bank SA zawarł z O. Wierzytelności Detaliczne Niestandaryzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z/s w W. (powodem) umowę sprzedaży tej wierzytelności. Chociaż umowa ta została zawarta po wyeliminowaniu z obrotu bankowego tytułu egzekucyjnego, to ze względu na wspomniany przepis art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 25 września 2015 r., wobec banku skutki dochodzenia na jego podstawie wierzytelności, w tym skutki przerwy biegu przedawnienia, zachowały w pełni skuteczność. Na skutki związane z przerwą w biegu przedawnienia skuteczną wobec (...) Banku SA nie może jednak powoływać się nabywca tej wierzytelności.

Podstawowe znaczenie ma to, że skutki związane z prowadzeniem egzekucji na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, w tym możliwość powoływania się na przerwę biegu przedawnienia roszczenia wynikającego z wierzytelności, zbytej przez bank osobie niebędącej bankiem nie przechodzą na cesjonariusza, czyli w

rozpoznawanej sprawie O. Wierzytelności Detaliczne Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z/s w W. (pozwanego).

Za utrwaloną w orzecznictwie należy uznać następującą wykładnię przepisów o przelewie wierzytelności dochodzonej na podstawie bankowego tytułu wykonawczego, zbytej na rzecz osoby, która nie jest bankiem. Nabywca takiej wierzytelności nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem, a następnie umorzeniem egzekucji. Powód nabył wierzytelność od banku i wstąpił, zgodnie z art. 509 § 2 k.c. w prawa wierzyciela. W momencie nabycia wierzytelności ze względu na przerwę w biegu przedawnienia nie była ona przedawniona, gdyż bank wszczął na podstawie bankowego tytułu wykonawczego egzekucję, co przerwało bieg przedawnienia, a po umorzeniu postępowania egzekucyjnego, bieg przedawnienia rozpoczął się na nowo. Skoro nabywcą wierzytelności nie był jednak bank, a więc podmiot, który mógł korzystać z przywilejów związanych z dochodzeniem wierzytelności na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego, powstaje istotne pytanie, czy na te dodatkowe przywileje może się powoływać nabywca tej wierzytelności, który nie jest bankiem. Przyjmuje się, że skutek przerywania biegu przedawnienia zachodzi tylko w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 listopada 2014 r., II CSK 196/14 nie publ.). W konsekwencji należy uznać, że skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności, są związane tylko z podmiotami, które mogły wystawiać taki tytuł i prowadzić egzekucję na jego podstawie, a więc tylko z bankami. Jeżeli zbycie wierzytelności, której dotyczy przerwa biegu przedawnienia następuje na rzecz innego banku, to nabywca może powoływać się na skutki związane z przerwą biegi przedawnienia. Natomiast, gdy nabywcą jest osoba niebędąca bankiem brak podstaw prawnych, aby na nią można było rozciągać skutki przywileju, z którego może korzystać bank. W konsekwencji należy uznać, że materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego, jako czynności wierzyciela – banku prowadzące do przerwy biegu przedawnienia, dotyczą wyłącznie tego wierzyciela, natomiast nie może na nie powoływać się nabywca wierzytelności nie będący

bankiem. Podobnie Sąd Najwyższy w uchwale z 29 czerwca 2016 r., III CZP 29/16 oraz postanowieniu z dnia 29 października 2016 r., III CZP 60/16.

Jeżeli w trakcie postępowania przed sądem I instancji podniesiony został zarzut przedawnienia, to Sąd Apelacyjny nawet, gdy zarzut taki nie został sformułowany w apelacji jest obowiązany, skoro jest to zarzut naruszenia prawa materialnego, rozpoznać go i ocenić. W rozpoznawanej sprawie Sąd Apelacyjny uznał za sądem I instancji, że roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu, w konsekwencji naruszył prawo materialne. Zgodność z prawem materialnym Sąd Apelacyjny jest obowiązany uwzględniać z urzędu, bez względu na to, czy zarzut taki pojawił się również w apelacji, (tak Sąd Najwyższy w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07 oraz w wyroku z dnia 15 kwietnia 2011 r., II CSK 473/10).

Mając na względzie powyższe za uzasadnione należy uznać podniesione w skardze kasacyjnej zarzuty naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 117 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 118 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. oraz art. 124 § 1 k.c. w zw. z art. 509 § 2 k.c. Nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powołać na skutki przerwy biegu przedawnienia, która nastąpiła w związku z egzekucją prowadzoną przez bank. W tej sytuacji należy ponownie dokonać oceny, czy roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu. Wobec tego Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c., orzekł jak w sentencji.